

COMMENTAAR OP CONCEPT AANVULLINGSWET BODEM OMGEVINGSWET EN MEMORIE VAN TOELICHTING, 22 MAART 2016

Onder de Omgevingswet zal t.a.v. bodemverontreiniging niet langer een gevalsgerichte maar een activiteitgerichte aanpak worden gehanteerd. Aangegeven wordt dat in minder gevallen bodemsanering nodig zal zijn. Want als puur bij een activiteit geen sprake is van onaanvaardbare risico's voor de menselijke gezondheid kunnen gemeenten besluiten geen bodemsanering te laten uitvoeren. De gemeenten maken een afweging waarbij de bodemkwaliteit slechts één van de vele factoren is, teneinde een balans te vinden tussen risico's voor de mens en maatschappelijk gewenste activiteiten. Het is een goede zaak dat hiermee buitenproportionele uitgaven aan bodemsaneringsactiviteiten worden voorkomen. Het niet meer per se hoeven meenemen van risico's voor het milieu brengt echter wel het gevaar met zich mee van verdere 'vergrijzing' van het grondwater: toenemende concentraties van verontreinigende stoffen die geen directe gezondheidsrisico's veroorzaken, maar die wel bijdragen aan een gestage verslechtering in kwaliteit van steeds grotere grondwaterlichamen. Voor beperkte, bijvoorbeeld binnenstedelijke, gebieden is dat mogelijk nog wel acceptabel, maar het lijkt zeer onwenselijk dat het grondwater in grote delen van Nederland in de toekomst sluipenderwijs *vergrijs*t, gezien de vele belangrijke ecosysteemdiensten die gebaseerd zijn op schoon grondwater. Op de langere termijn komen zelfs strategische grondwatervoorraden en drinkwaterbeschermingszones in de knel omdat deze gebieden niet als 'reservaten' zullen zijn te handhaven. Bij een lokale afweging zal immers een wat slechtere grondwaterkwaliteit die op die plek niet gepaard gaat met risico's voor de mens waarschijnlijk niet zwaar meetellen tegenover (eveneens plaatselijke) economische belangen. Maar al die lokale beslissingen samen zullen op termijn wel negatief uitwerken voor de kwaliteit van regionale grondwaterlichamen en dat heeft in de toekomst wel degelijk ook negatieve economische consequenties. Ik zou daarom willen adviseren in de wet op te nemen dat bij alle handelingen op en in de bodem een gestage voortgang van de grondwaterkwaliteit als randvoorwaarde wordt vereist. Dit is vaak door slimme combinaties van ingrepen in de bodem met saneringsactiviteiten en extensieve beheermaatregelen te bewerkstelligen. Zulks kan heel goed binnen een kader van gebiedsgericht grondwaterbeheer, maar dat moet dan wel wat meer inhouden dan de monitoring waartoe het zich nu vaak beperkt, soms aangevuld met verwijdering van de verontreinigingskernen; maar dat laatste kon onder het regime van de Omgevingswet dus wel eens steeds minder gaan plaatsvinden. Streven naar een geleidelijke verbetering van de grondwaterkwaliteit is ook in overeenstemming met de Kaderrichtlijn Water. Maar het is daarbij van belang dat dit met een voldoende ruime en vooruitziende blik gebeurt en dat lage concentraties niet 'onder de radar' blijven.

Nanne Hoekstra, medewerker van Deltares, 6 mei 2016